

Skräpplockardagarna

- en vägledning till kommuner

Vad är Skräpplockardagarna?

Skräpplockardagarna är en återkommande och prisbelönt kampanj från Håll Sverige Rent som varje vår engagerar hundratusentals barn och ungdomar att gå ut och plocka skräp. Tillsammans med er kommuner vill vi bjuda in så många som möjligt att vara med!

Skräpplockning är i första hand inte en städaktivitet - det är en rolig och meningsfull aktivitet som öppnar upp ögonen och väcker tankar om miljö och hållbar utveckling. En pedagogisk aktivitet där barnen får visa på handlingskraft och lär sig om nedskräpningens konsekvenser!

Kommunens uppgift

Kommunens allra viktigaste uppgift är att bjuda in skolor och förskolor till kampanjen! Andra viktiga uppgifter är att ta hand om det skräp som plockas och lyfta och hylla alla små skräphjältar - även inför allmänhet och press.

Fler skräpplockarkampanjer

Skräpplockardagarna är barnens chans att visa att även den som är liten kan göra stort. Kampanjen riktar sig därför i första hand till barn och unga i förskola, skola och föreningar. Det kan vara bra att känna till att Håll Sverige Rent även anordnar skräpplockarkampanjer för vuxna: den stora kampanjen *Hela Sverige plockar skräp* som infaller i slutet av september i samband med World Cleanup Day.

Så fungerar Skräpplockardagarna för kommunen

Tillgång till en egen kampanjsida

Alla anmälda kommuner får en egen kampanjsida, en så kallad **eventsida**, på Håll Sverige Rents webbplats där ni löpande kan se vilka skolor och förskolor i kommunen som anmäler sig till kampanjen samt deras kontaktpersoner. På er eventsida kan ni informera alla deltagare om vad som gäller för skräpplockningen i din kommun. Ni kan också uppdatera sidan och fylla på med information efterhand. Det är här deltagarna söker information i första hand, så ju mer information ni har där desto färre frågor får ni per mejl och telefon!

Anmäl en kontaktperson

När kommunen anmäler sig får ni ange en kontaktperson. Det är en person som både deltagare och Håll Sverige Rent kan vända sig till för kommunspecifika frågor.

Ta hjälp av en kommunikatör

Vi rekommenderar att kommunen har en kontaktperson och en kommunikatör som hjälps åt att samordna kampanjen lokalt. En kommunikatör kan hjälpa till med att sprida information till kommunens alla förskolor, grundskolor,

gymnasieskolor och barn- och ungdomsföreningar. Det är även tacksamt att kontakta media och kommunicera externt om alla goda initiativ som kampanjen för med sig.

Allt skräp som samlas in

Kommunen behöver omhänderta det skräp som deltagarna plockar, förslagsvis genom extra sophämtningar. Ett alternativ är att ni informerar om hur deltagarna bäst sorterar och hanterar skräpet. Oavsett hur ni gör - skriv det på er eventsida!

Den bästa skräpplockarpåsen är den man redan har!

Därför skickas inte längre plastpåsar ut till deltagarna i Skräpplockardagarna - istället uppmuntras alla att använda plastpåsar (eller andra påsar eller kärl) som redan finns tillgängliga i skolan eller i hemmen. Tillsammans minskar vi på den onödiga plasten!

Datum att ha koll på!

12 januari 2026 - Anmälan för kommuner öppnar
2 mars 2026 - Anmälan för deltagare öppnar
31 maj 2026 - Anmälan för deltagare stänger

Koppla kampanjen till mål, planer och beslut

Lägg till Skräpplockardagarna i avfallsplanen

Från Naturvårdsverket kom i maj 2017 nya föreskrifter om innehållet i kommunernas avfallsplaner. (NFS 2017:2 - Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall) En nyhet i föreskrifterna är att avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder för att minska nedskräpningen. Dessa kan formuleras på en mängd olika sätt, men klart är att Skräpplockardagarna kan vara med – och det både som mål och åtgärd. Kommunen kan exempelvis ha som mål att engagera deltagare från alla skolor, förskolor och verksamheter inom kommunen.

Själva genomförandet av kampanjen är givetvis en effektiv åtgärd för att minska nedskräpningen både på kort och lång sikt – dels städar man, vilket gör att det blir mindre skräpigt och chansen ökar att platsen hålls städad, och dels skapar man önskvärda attityder och beteenden på lång sikt hos deltagarna.

Förordningen om nedskräpningsavgifter

Den 1 januari 2023 började förordningen om nedskräpningsavgifter (2021:1002) gälla. Det betyder att kommuner kan få ersättning från producenterna av engångsplast årligen för att täcka kostnader för uppstädning och administration, men också för spridning av information som berättar om den negativa miljöpåverkan som

engångsplastprodukter har när de blir skräp. Här kan Skräpplockardagarna vara ett bra sätt att sprida kunskap i kommunen om konsekvenserna av nedskräpning.

På hsr.se/nedskrapningsavgifter kan du läsa mer om den nya förordningen om nedskräpningsavgifter!

Politisk förankring

För att få resurser att genomföra kampanjen på ett bra sätt krävs ofta förankring på ledningsnivå och politisk nivå i kommunen. Ofta finns ett stort engagemang för frågan om nedskräpning och andra miljöfrågor hos politiker. Här kan också avfallsplanen vara ett bra sätt att formalisera deltagandet. Genom att antagande av ny eller reviderad avfallsplan kräver ett politiskt beslut så är det en klar styrka att ha med Skräpplockardagarna som ett mål och en åtgärd i planen.

Flera kommuner pekar på värdet av att göra kampanjen till en del av en helhet och ett större sammanhang. Vissa kommuner arbetar med att åskådliggöra aktiviteter som är relaterade till nedskräpning i ett årshjul. Detta är väldigt bra att kunna visa upp för politiker och förvaltningschefer.

Nå ut och kommunicera till deltagare

Använd kommunikationsmaterialet

Alla kommuner som deltar i Skräpplockardagarna kan ladda ner ett digitalt kommunikationspaket från Håll Sverige Rent. Det innehåller symbolen, bilder, affischer, innehåll till sociala medier och förslag på texter som är fria att använda.

Förslag på kommunikationsaktiviteter

Inför

Bjud in alla förskolor, skolor och ungdomsföreningar via de kanaler ni har, till exempel e-post, brev, affischer, sociala medier, annonser, intranät och webbplats.

Under tiden

Berätta om aktiviteterna som görs. Tipsa lokaltidningen om var det plockas skräp, lyft fram deltagare i inlägg i kommunens egna kanaler.

Efteråt

Sammanfatta kampanjen med antalet deltagare, aktiviteter och särskilda insatser. Presentera resultaten för deltagarna, media, invånare och politiker.

Informera om vad som gäller

Vi kan inte understryka det nog - er eventsida på Håll Sverige Rents hemsida är ett av era bästa hjälpmedel i kampanjen! Informationen på den sidan är viktig för alla deltagare i din kommun, och det är där de i första hand kommer leta svar på sina frågor. Fyll i så mycket ni kan och vet från början, och uppdatera sedan innehållet efterhand om det behövs!

Kontakta media

Kontakta lokaltidningen med tips om att göra reportage om deltagare i kommunen. Finns det någon som gör något extra? Kanske kan ni lyfta fram att ni har fler deltagare än förra året?

Tacka och bekräfta!

Skräpplockaraktiviteter ger för de allra flesta deltagare en meningsfull känsla av att bidra i ett viktigt sammanhang. Men alla älskar att få veta att de har gjort någonting bra! Det kan handla om något så enkelt som ett tackbrev som skickas till deltagarna efter skräpplockaraktiviteterna. Korvgrillning, fika eller glass är också väldigt uppskattat.

**Kommunens viktigaste uppgift under Skräpplockardagarna:
att bjuda in och uppmuntra skolorna och förskolorna att delta!**

Vad kan öka deltagandet?

Vi frågade, lärarna svarade!

Hösten 2025 genomförde vi en Novus-undersökning bland pedagoger/lärare inom förskola och åk F-3. Syfte var att bättre förstå hur vanligt skräpplockning är ute i verksamheterna, och hur vi kan motivera dem att inte bara plocka skräp utan också anmäla sig till kampanjen. Här är några insikter från svaren som kommunen verkligen kan vara med och bidra inom!

"Engagemang och organisering"

För många av lärarna är beslut på högre nivå viktigt, till exempel att hela kommunen gör detta tillsammans. Kopplat till detta hör en önskan om att detta ska bli en gemensam

tradition, och att det finns ett engagemang hos fler än de som deltar.

"Tydlig och tidig information"

Här är kommunen jätteviktig, med era kontaktvägar till alla förskolor och skolor.

"Stöd i genomförandet"

Detta handlar dels om upphämtning av plockat skräp, men också om skräpplockarmaterial. Kanske kan kommunen ta en mer aktiv roll i att tipsa om olika kreativa källor barnen kan plocka i, för att skolorna inte ska behöva köpa påsar?

Lärarna har koll - och ger tummen upp!

Novusundersökningen visar att 98% (!) av lärarna och pedagogerna i förskola och årskurs F-3 känner till Skräpplockardagarna, och hela 88% är positiva till kampanjen. Förstå vilket bra utgångsläge!

Skräpplockning finns redan på schemat

Små många som 83% av verksamheterna uppger att de plockat skräp med barnen någon gång under de senaste tre åren. Fantastiskt ju! Nu gäller det bara att vi med gemensamma krafter får den här engagerade gruppen att anmäla sig också.

98%

83%

Vanliga frågor från deltagare

"När ska vi plocka skräp?"

Eftersom våren kommer olika i norr och söder är det svårt att bestämma en gemensam vecka eller dag för hela landet. Men vi rekommenderar kommunen att samla alla aktiviteter under en kampanjvecka.

"Vad ska vi plocka skräpet i?"

Den bästa skräpplockarpåsen är den man redan har! Använd (och återanvänd) plastpåsar eller andra påsar, korgar eller kärl som redan finns i skolan eller i hemmen. Tillsammans minskar vi på den onödiga plasten!

"Vad gör vi med skräpet vi plockat?"

Underlätta gärna för skräpplockarna att bli av med skräpet som plockats, exempelvis genom extra sophämtningar. Det allra bästa är dock att uppmuntra verksamheterna att sortera sitt skräp själva - det kan bli en rolig pedagogisk aktivitet att gå till återvinningsstationen och passa på att också prata återvinning med barnen!

"Vem kan jag prata med om jag har frågor?"

Ha alltid en kontaktperson i kommunen som deltagare kan vända sig till vid frågor. Uppge kontaktuppgifterna på kommunens egen eventsida på Håll Sverige Rents webbplats.

"Varför ska barn städa efter vuxna?"

Skräpplockning är i första hand en pedagogisk aktivitet. Poängen är inte att barnen städar för stunden, utan att de lär sig att inte skräpa ner och börjar reflektera kring skräpet. Skräpplockning är en konkret aktivitet där barnen är med och bidrar till något positivt. Innan aktiviteten är det bra att prata med barnen om vilket skräp som de får plocka och vad de bör undvika. Det är också bra att utrusta barnen med handskar och eventuellt också plockverktyg.

"Är det säkert för små barn att plocka skräp?"

Att plocka skräp är en lärorik och rolig aktivitet, även för de mindre barnen. Men det är viktigt att tänka på säkerheten när man plockar tillsammans med barn. Därför har Håll Sverige Rent tagit fram en enkel och tydlig guide kring just skräpplockning med barn: hsr.se/om-skrapplockning

"Vi har skrivit fel i vår anmälan, kan ni hjälpa?"

Ibland råkar deltagarna göra fel i sina anmälan - till exempel stavat fel på förskolans/skolans namn, skriva in fel antal barn, eller liknande - och hör då av sig till kommunens kontaktperson. Detta är dock inget ni på kommunen kan korrigera åt deltagarna, så be dem kontaka spd@hsr.se istället!

Varför plocka skräp?

1. Genom att plocka skräp får du upp ögonen för själva problemet med nedskräpning.
2. Den som har plockat skräp brukar inte vilja skräpa ner själv.
3. Nedskräpning är ett väldigt synligt och konkret miljöproblem som alla kan vara med och lösa.
4. Vi människor gör som andra gör. En plats som redan är skräpig riskerar därför att bli ännu skräpigare. Genom att plocka upp ett skräp kan vi bryta kedjan.
5. En nedskräpad plats kan snabbt upplevas som otrygg. Att plocka skräp är ett jättebra sätt att påverka din närmiljö till det bättre och skapa en stolthet över platsen du bor på.
6. Genom att plocka skräp visar du för andra att nedskräpning är fel och att skräp hör hemma i papperskorgen.
7. Många som plockar skräp berättar att de brukar få glada hejarop från människor som går förbi. Vilken grej!

Frågor eller funderingar?

Välkommen att kontakta Skräpplockardagarna-teamet
på Håll Sverige Rent: spd@hsr.se